

Defending Free Flow Of Information Organization

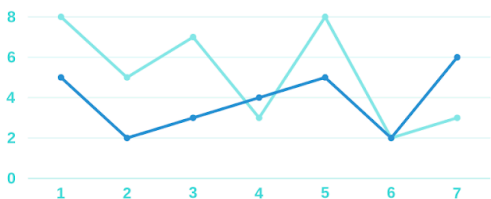
گزارش ماهانه سرکوب رسانه و روزنامه‌نگاران در ایران؛

فوریه ۲۰۲۴

گزارش ماهانه سرکوب رسانه
و روزنامه‌نگاران در ایران

فوریه ۲۰۲۴

فهرست

- ۱- مقدمه..... 2
- ۲- تحلیل آماری سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران..... 3
 - ۲-۱- رویدادهای پربسامد رسانه‌ای..... 3
 - ۲-۲- گزارش آماری ماه فوریه..... 6
 - ۲-۳- بررسی آماری اتهام «نشر اکاذیب» در پرونده‌های مطبوعاتی..... 10
- ۳- گاه‌شمار سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در فوریه ۲۰۲۴..... 12
 - ۳-۱- بازداشت و بازجویی آوات مام‌سلیم در اداره اطلاعات پیرانشهر..... 12
 - ۳-۲- مراسم خاک‌سپاری سپهر شیرانی، شهروند خبرنگار بلوچ، برگزار شد..... 13
 - ۳-۳- ابراهیم مینگل، شهروند خبرنگار، با تودیع وثیقه آزاد شد..... 14
 - ۳-۴- حکم زندان نسرین حسنی اجرا شد..... 14
 - ۳-۵- فرهیختگان و خبرنگار این روزنامه از اتهامات انتسابی تبرئه شدند..... 15
 - ۳-۶- هادی کسای‌زاده به شش ماه زندان محکوم شد..... 15
 - ۳-۷- فردای اقتصاد توقیف و روزنامه‌نگارانش بازداشت شدند..... 16
 - ۳-۸- منصور ایران‌پور به جزای نقدی محکوم شد..... 17
 - ۳-۹- نسرین حسنی به یک سال زندان محکوم شد..... 18
 - ۳-۱۰- کیمیا فتحی‌زاده به دادگاه کیفری سیرجان احضار شد..... 18
 - ۳-۱۱- دادگاه مطبوعات، روزنامه شرق را مجرم شناخت..... 19
 - ۳-۱۲- همزمان با آزادی سلطانعلی عابدی از زندان، این روزنامه‌نگار در پرونده‌ای دیگر به حبس محکوم شد..... 20
 - ۳-۱۳- حکم زندان روح‌الله نخعی اجرا شد..... 21
 - ۳-۱۴- هادی کسای‌زاده به جزای نقدی محکوم شد..... 22
 - ۳-۱۵- ابراهیم رشیدی با تودیع وثیقه از زندان مشکین‌شهر آزاد شد..... 23
 - ۳-۱۶- دو فیلم‌بردار مسجد مکی به حبس محکوم شدند..... 23
 - ۳-۱۷- سارا معصومی به شش ماه حبس تعلیقی محکوم شد..... 24
 - ۳-۱۸- پویا دبیری‌مهر به جزای نقدی محکوم شد..... 25

- ۱۹-۳- کی‌می‌ا فت‌ح‌ی‌زاده، خ‌بر‌نگار، به زندان و جزای نقدی مح‌کوم شد 26
- ۲۰-۳- مح‌کومیت ص‌با آذرپیک به سه سال زندان 27
- ۲۱-۳- تداوم بازداشت و ب‌لات‌کلیفی مهدی افشارنیک در زندان اوین 27
- ۴- روزنامه‌نگاران زندانی در پایان فوریه 29
- ۵- پانویس 36

۱- مقدمه

این گزارش آماری، دومین شماره از گزارشات ماهانه سازمان دفاع از جریان آزاد اطلاعات (Defending the Free Flow of Information) در سال ۲۰۲۴ است؛ گزارشی شامل داده‌های مربوط به سرکوب رسانه‌ها، روزنامه‌نگاران و شهروندخبرنگاران در ایران در دوره زمانی افوریه ۲۰۲۴ تا ۲۹ فوریه ۲۰۲۴ (۱۲ بهمن ۱۴۰۲ - ۱۰ اسفند ۱۴۰۲).

این گزارش شامل دو بخش است؛ آمارهای سرکوب جریان آزاد اطلاعات و وقایع‌نگاری اختلال در اطلاع‌رسانی در ایران.

یافته‌های این گزارش بر پایه گفت‌وگوی دفاع از جریان آزاد اطلاعات با منابع آگاه، گزارش‌های منتشرشده در رسانه‌های همکار^۱، اظهارات مقام‌ها و رسانه‌های دولتی و تحلیل آماری داده‌های جمع‌آوری‌شده، تدوین شده است.

در این گزارش، شماری از پرونده‌های مستندشده در ماه فوریه، به دلیل حفظ امنیت روزنامه‌نگاران و ممانعت از تشدید فشار امنیتی بر آنها، تنها به شکل آمار منعکس شده است. جزئیات این پرونده‌ها به شکل عمومی منتشر نخواهد شد و تنها در قالب گزارشات حقوق بشری در اختیار شماری از نهادهای بین‌المللی قرار خواهد گرفت. رسانه‌ها و یا سازمان‌های حقوق بشری که در پژوهش‌ها و گزارشات خود نیاز به جزئیات این پرونده‌ها داشته باشند، می‌توانند با دفاع از جریان آزاد تماس بگیرند.

آمارها و رویدادهای ثبت‌شده در این گزارش، تنها شامل داده‌هایی است که دفاع از جریان آزاد اطلاعات امکان جمع‌آوری، راستی‌آزمایی و مستندکردن آن را داشته است. به دلیل سازوکار چندلایه سرکوب در ایران، احتمالاً موارد نقض حق دسترسی آزاد شهروندان ایرانی به اطلاعات و شمار رسانه‌ها، روزنامه‌نگاران و شهروندخبرنگارانی که در معرض سرکوب توسط جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته‌اند، بیشتر از آمارها و رویدادهای ثبت شده در این گزارش است.

۲- تحلیل آماری سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران

۲-۱- رویدادهای پربسامد رسانه‌ای

فوریه سال ۲۰۲۴ در حالی سپری شد که فضای رسانه‌های ایرانی، تحت تاثیر رویدادهای متعدد داخلی و بین‌المللی، ماهی پرتلاطم را پشت سر گذاشت. تداوم جنگ در غزه، برگزاری ۴۵-مین سالگرد انقلاب اسلامی در ایران، بررسی جنجال‌برانگیز صلاحیت نامزدهای انتخابات دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان و حواشی پیرامون تبلیغات انتخاباتی نامزدها و انتشار گسترده اسناد و داده‌های «هک شده» از سامانه‌های دستگاه قضایی تهران، از مهمترین رویدادهایی بود که حجم زیادی از فضای رسانه‌ای در ایران را اشغال کرد.

فعالان رسانه‌ای بلوچ، ماه فوریه را با انتشار خبر جان‌باختن «سپهر شیرانی»، شهروند ۱۹ ساله ساکن زاهدان و شهروندخبرنگار فعال در شبکه‌های اجتماعی آغاز کردند. سپهر شیرانی روز ۳۰ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۰ بهمن ۱۴۰۲)، پس از خروج از خانه‌اش در زاهدان بازداشت شد. روز پنجشنبه اول فوریه (۱۲ بهمن)، تنها دو روز پس از بازداشت سپهر شیرانی توسط ماموران اداره اطلاعات سپاه، پیکر بی‌جان این شهروند در حالی که از ناحیه سر هدف گلوله قرار گرفته بود، در پشت‌بام آپارتمان محل سکونتش پیدا شد. پیکر سپهر شیرانی روز جمعه دوم ژانویه (۱۳ بهمن)، در حالی که به خاک سپرده شد که «علاوه بر اصابت گلوله به ناحیه سر، وجود آثار شکنجه (شلاق، کبودی روی تمام بدن و شکستگی دست راست) روی بدن سپهر شیرانی» قابل مشاهده بود.^[۱]

یکی از مهمترین رویدادهای ماه فوریه ۲۰۲۴، توقیف رسانه فردای اقتصاد بود. روز ۵ فوریه ۲۰۲۴ (۱۶ بهمن ۱۴۰۲)، در رویدادی بی‌سابقه، نیروهای امنیتی با ورود به تحریریه فردای اقتصاد، اقدام به محبوس کردن تمامی اعضای تحریریه و کارکنان این رسانه در ساختمان محل استقرار فردای اقتصاد کردند. ماموران همزمان با توقیف این رسانه،

موبایل‌های تمامی روزنامه‌نگاران حاضر در تحریریه را ضبط و مانع از خروج آنها از ساختمان شدند.

این اقدام نامتعارف ماموران امنیتی در محبوس کردن روزنامه‌نگاران در دفتر تحریریه، تا ۱۴ ساعت پس از آغاز این رویداد ادامه یافت. پس از تجمع خانواده‌های روزنامه‌نگاران فردای اقتصاد مقابل ساختمان کیان و رسانه‌ای شدن این رویداد، به مرور شماری از روزنامه‌نگاران آزاد شدند.

از روزنامه‌نگاری که کماکان در تحریریه فردای اقتصاد محبوس بودند، علی میرزاخانی، سردبیر این رسانه، روز ۸ فوریه (۱۹ بهمن) آزاد شد و بهزاد بهمن‌نژاد، قائم‌مقام سردبیر فردای اقتصاد، علی تسنیمی، گوینده رادیو فردای اقتصاد، نیکان خبازی، مدیر استودیو و مهرداد عسگری، ویدئو ژورنالیست این رسانه، روز ۹ فوریه ۲۰۲۴ (۲۰ بهمن ۱۴۰۲) از تحریریه رسانه فردای اقتصاد به بازداشتگاه شاپور تهران منتقل شدند.

بهزاد بهمن‌نژاد و مهرداد عسگری پس از ۱۰ روز بازداشت موقت، روز پنج‌شنبه ۱۵ فوریه (۲۶ بهمن)، از بازداشتگاه آزاد شدند. فردای اقتصاد روز شنبه ۲۴ فوریه (۱۵ اسفند)، در حالی در بیستمین روز توقیف، بار دیگر فعالیت خود را از سر گرفت که کماکان نیکان خبازی و علی تسنیمی، در بازداشت بودند.

نیکان خبازی و علی تسنیمی، فعالان رسانه‌ای فردای اقتصاد، تا پایان فوریه و تا زمان تهیه این گزارش، بدون دسترسی به وکیل و محروم از ملاقات با خانواده، کماکان در بازداشتگاه آگاهی شاپور محبوس بودند. تا پایان این ماه، تمامی تلفن‌های همراه، تبلت‌ها و لپ‌تاپ‌های اعضای تحریریه فردای اقتصاد نیز که همزمان با توقیف این رسانه، توسط پلیس امنیت اقتصادی تهران ضبط شده بود، کماکان به آنها تحویل داده نشد.

همزمان با توقیف رسانه فردای اقتصاد و بازداشت روزنامه‌نگاران آن، جمهوری اسلامی برای اختلال در اطلاع‌رسانی درباره این حادثه، پروتکل رسانه‌ای را اعمال کرد که در رویدادهای مشابه نیز قابل رصد بود. رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران مستقل از تهیه گزارش در این ارتباط منع شدند و فضای امنیتی پیرامون این حادثه ایجاد شد. ضابطان قضایی از یک سو خانواده‌ها و مسئولان فردای اقتصاد را تهدید و آنها را از اطلاع‌رسانی درباره این رویداد و سرنوشت بازداشت‌شدگان منع کردند و از دیگر سو به خانواده‌ها وعده آزادی زودهنگام روزنامه‌نگاران بازداشتی را دادند.

جمهوری اسلامی در پی این رویداد، عملاً تمامی درگاه‌هایی که روزنامه‌نگاران و رسانه‌های مستقل امکان دریافت و راستی‌آزمایی اخبار پیرامون این رویداد را داشتند، مسدود کرد. این شیوه به دشوار شدن اطلاع‌رسانی مستقل انجامید. همزمان روایت جمهوری اسلامی از این حادثه توسط شبه‌رسانه‌ها و برخی کاربران شبکه‌های اجتماعی منتشر شد و فضای بیشتری برای اشغال اذهان عمومی یافت و نهایتاً به مرور تب رسانه‌ای این رویداد و واکنش‌های عمومی به آن فروکش کرد.

از مهمترین رویدادهای ماه فوریه ۲۰۲۴، حک سامانه قوه قضاییه در تهران بود. گروه هکری «عدالت علی»، ادعا کرد با نفوذ به آرشیو قوه قضاییه در تهران، «میلیون‌ها» سند از پیگردهای قضایی شهروندان ایرانی را به دست آورده است. این گروه با معرفی وب‌سایتی این اسناد و اطلاعات را در دسترس عموم قرار داد.

دفاع از جریان آزاد اطلاعات مستقلاً امکان تایید صحت بسیاری از اسناد منتشرشده توسط عدالت علی را ندارد. همزمان اقدام عدالت علی در انتشار عمومی بسیاری از پرونده‌های غیر سیاسی و اطلاعات هویتی هزاران شهروند، از سوی دفاع از جریان آزاد اطلاعات نقض حریم خصوصی شهروندان و اقدامی غیر مسئولانه ارزیابی می‌شود.

با این وجود، در اسناد منتشرشده توسط گروه عدالت علی، ده‌ها پرونده قضایی وجود داشت که نشان می‌داد، جمهوری اسلامی روزنامه‌نگاران و فعالان رسانه‌ای ایرانی خارج از

این کشور را مورد تعقیب قضایی قرار داده است. در شماری از این اسناد روزنامه‌نگاران شاغل در بخش فارسی صدای آمریکا، رادیو فردا، بی‌بی‌سی، جم‌تی‌وی، من‌وتو و ایران اینترنشنال و شمار دیگری از روزنامه‌نگاران مستقل، در احکامی غیابی به حبس و ممنوعیت از معامله محکوم شده و خانواده‌های آنها تحت آزارهای هدفمند نهادهای قضایی و امنیتی قرار گرفته‌اند.

بررسی اسناد منتشرشده توسط عدالت علی و تطبیق آن با داده‌هایی که دفاع از جریان آزاد اطلاعات از سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران ایرانی مستند کرده است، بار دیگر سازوکار فراقانونی و سازمان‌یافته جمهوری اسلامی برای اختلال هدفمند در دسترسی آزاد شهروندان به اطلاعات را تایید می‌کند؛ سازوکاری که در آن روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها هدف مستقیم آزارواذیت نهادهای امنیتی و پیگردهای فراقانونی نهادهای قضایی قرار می‌گیرند تا از افشای حقیقت و به چالش کشیدن روایت‌های رسمی و گاه جعلی جمهوری اسلامی باز مانند.

۲-۲- گزارش آماری ماه فوریه

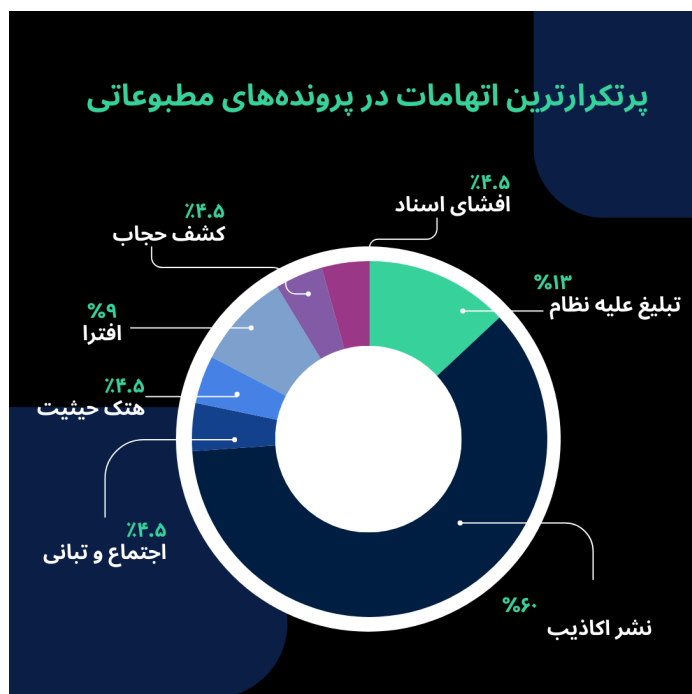
دومین ماه از سال ۲۰۲۴ میلادی، با تداوم حبس دست‌کم، هفت روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای در زندان‌های ایران آغاز شد؛ نسیم سلطان‌بیگی، ویدا ربانی و سعیده شفیعی در بند زنان زندان اوین، سلطانعلی عابدی و ابوبکر توحیدی در زندان زاهدان، ابراهیم رشیدی در زندان مشکین‌شهر و کامیار فکور در زندان اوین.

بر پایه پرونده‌های مستندشده توسط دفاع از جریان آزاد اطلاعات، در فاصله زمانی ۲۹ فوریه ۲۰۲۴ تا ۱۲ بهمن ۱۴۰۲ (۱۱۰ اسفند ۱۴۰۲)، جمهوری اسلامی دست‌کم ۳۵ روزنامه‌نگار و مدیرمسئول رسانه - شامل ۲۶ مرد و ۹ زن - را تحت پیگرد قضایی قرار داد.

شمار پیگردهای قضایی روزنامه‌نگاران و مدیرمسئولان رسانه‌های ایرانی در ماه فوریه نسبت به مدت مشابه ماه پیش از آن ۴۰ درصد افزایش یافت. در ژانویه ۲۰۲۴ (۱۱دی ۱۴۰۲ - ۱۱بهمن ۱۴۰۲)، مجموعاً ۲۵ روزنامه‌نگار یا مدیرمسئول رسانه - شامل شش زن و ۱۹ مرد- تحت تعقیب قضایی قرار گرفته بودند.

تنها در طول ۲۹ روز، جمهوری اسلامی اقدام به بازداشت فراقانونی دست‌کم هفت روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای کرد، دو روزنامه‌نگار برای تحمل حبس، بازداشت و به زندان منتقل شدند، هشت روزنامه‌نگار به نهادهای قضایی و امنیتی احضار شدند، علیه شش روزنامه‌نگار از سوی نهادهای دولتی ثبت شکایت شد، دادگاه مطبوعات یک روزنامه‌نگار را مجرم شناخت و ۱۲ روزنامه‌نگار در پرونده‌های جداگانه مجموعاً -با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی و با احتساب آخرین حکم صادر شده در پرونده- به شش سال و ۹ ماه و یک روز زندان، ۶۷ میلیون تومان جزای نقدی و شش سال محرومیت از حرفه روزنامه‌نگاری محکوم شدند.

در پرونده‌های تشکیل‌شده و یا احکام صادرشده علیه روزنامه‌نگاران در ماه فوریه، «نشر اکاذیب با هدف تشویش افکار عمومی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی با ۱۴ بار، پرتکرارترین اتهام منتسب‌شده به فعالان رسانه‌ای بود.

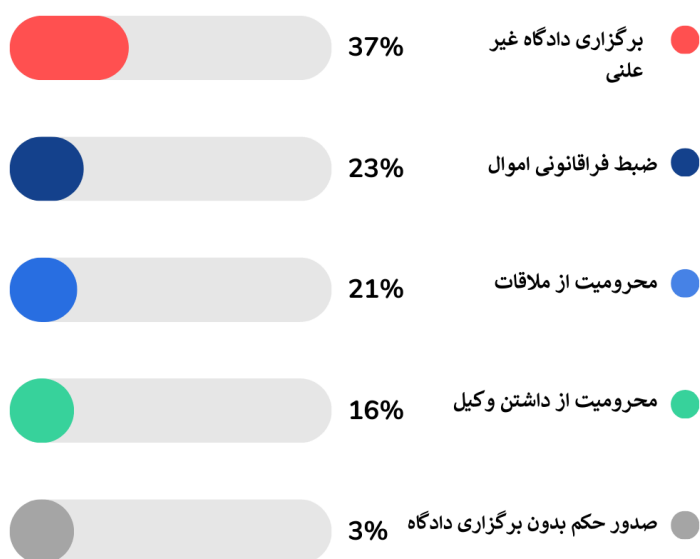

«تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی با سه تکرار، «افترا»، موضوع مواد ۶۹۷ و ۶۹۹ این قانون با دو تکرار و «کشف حجاب»، موضوع ماده ۶۳۸، «افشای اسناد طبقه‌بندی شده»، موضوع ماده ۵۰۵، «هتک حیثیت»،

موضوع مواد ۷۴۴ تا ۷۴۶ و «اجتماع و تبانی برای اقدام علیه امنیت ملی»، موضوع ماده ۶۱۰، هر کدام با یک تکرار، آمار اتهامات منتسب شده به روزنامه‌نگاران و مدیرمسئولان رسانه‌ها بودند.

در ماه فوریه ۲۰۲۴ نیز مطابق سال‌های گذشته، در هیچ‌کدام از ۱۳ پرونده‌ای که در آن دستگاه قضایی اقدام به برگزاری دادگاه علیه روزنامه‌نگاران کرد، این دادگاه‌ها -برخلاف قانون مصوب مطبوعات- علنی و با حضور رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران مستقل برگزار نشد.

نقض حقوق روزنامه‌نگاران

نهادهای امنیتی و قضایی جمهوری اسلامی، در طول یک ماه گذشته، دستکم ۳۵ بار حقوق قانونی روزنامه‌نگارانی که مورد پیگرد قضایی قرار گرفتند را نقض کردند. برگزاری دادگاه غیر علنی با ۱۳ تکرار، ضبط اموال روزنامه‌نگاران بدون ارائه حکم قانونی با هشت تکرار، ممانعت از ملاقات روزنامه‌نگار بازداشت‌شده با خانواده با هفت تکرار، محروم کردن روزنامه‌نگاران بازداشتی از داشتن وکیل با شش تکرار و صدور حکم بدون برگزاری جلسه دادگاه با یک تکرار، حقوق نقض‌شده روزنامه‌نگاران در یک ماه گذشته بود.

در ماه فوریه ۲۰۲۴، رسانه‌های ایرانی در داخل این کشور نیز شاهد برخورد فراقانونی بی‌سابقه با رسانه فردای اقتصاد بودند. پلیس امنیت اقتصادی تهران، بدون ارائه حکم

توقیف و در نبودن اسناد و شواهد تایید کننده جرم، ۲۰ روز مانع از فعالیت فردای اقتصاد شد.

در این ماه، شش رسانه تحت تعقیب قضایی قرار گرفتند که از این تعداد، یک رسانه توقیف شد، سه رسانه در دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی مجرم شناخته شدند و دو رسانه با برگزاری دادگاه از اتهامات انتسابی تبرئه شدند.

دادگاه‌های برگزار شده علیه رسانه‌ها در ماه فوریه نیز برخلاف قانون مطبوعات، غیرعلنی برگزار شد. «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی»، پرتکرارترین اتهام منتسب شده به رسانه‌ها در این ماه بود.

۳-۲- بررسی آماری اتهام «نشر اکاذیب» در پرونده‌های مطبوعاتی

«نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی»، پرتکرارترین اتهام منتسب شده به روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها از ابتدای سال ۲۰۲۴ تا پایان دومین ماه از این سال میلادی بود؛ اتهامی با مصادیقی فراقانونی که جمهوری اسلامی با تکرار آن علیه اهالی رسانه‌ها، به شکل هدفمند اعتبار اطلاع‌رسانی مستقل در ایران را نشانه گرفت.

بر پایه پرونده‌های مستندشده توسط دفاع از جریان آزاد اطلاعات، از ابتدای سال ۲۰۲۴ تاکنون، در ۳۶ پرونده مورد بررسی در این گزارش، نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی، موضوع مواد ۶۹۸ و ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی با ۲۴ بار، پرتکرارترین اتهام منتسب شده به روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها بوده است.

این آمار نشان می‌دهد، در ۶۷ درصد پرونده‌های تشکیل شده علیه رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران، نشر اکاذیب، دست‌کم یکی از اتهامات تکرار شده در پرونده‌ها بوده است. با استناد به اتهام نشر اکاذیب، در ۱۱ پرونده علیه رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران شکایت ثبت شده، در ۱۱ پرونده روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی مجرم

شناخته شده‌اند و در یک پرونده، حکم زندان یک روزنامه‌نگار که پیش‌تر با اتهام نشر اکاذیب به حبس محکوم شده بود، اجرا شده است.

بررسی مصادیق انتساب نشر اکاذیب به روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در پرونده‌هایی که دفاع از جریان آزاد اطلاعات امکان مستند کردن آن را داشته است، نشان می‌دهد، این اتهام در بستری فراقانونی و فاقد مصادیق مجرمانه از سوی نهادهای قضایی جمهوری اسلامی علیه اهالی رسانه تکرار شده است.

بررسی پرونده تنها روزنامه‌نگاری که از ابتدای سال ۲۰۲۴ میلادی، با اتهام نشر اکاذیب زندانی شده است، یافته‌های دفاع از جریان آزاد اطلاعات را تایید می‌کند.

نسرین حسنی، روزنامه‌نگار و مدیرمسئول هفته‌نامه سیاحت شرق، روز ۴ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۵ بهمن ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به شعبه دو دادسرای اجرای احکام بجنورد، برای اجرای حکم بازداشت و به زندان این شهر منتقل شد.

این روزنامه‌نگار بجنوردی، روز ۵ نوامبر ۲۰۲۳ (۱۴ آبان ۱۴۰۲)، توسط شعبه ۱۰۳ دادگاه کیفری دو بجنورد به اتهام «نشر اکاذیب از طریق سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی به قصد تشویش اذهان عمومی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه زندان و به اتهام «حضور در معابر و انظار عمومی بدون حجاب شرعی»، موضوع ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی، به یک میلیون تومان جزای نقدی محکوم شد.

در دادنامه صادرشده علیه نسرین حسنی، قاضی پرونده در ارتباط با انتساب نشر اکاذیب به این روزنامه‌نگار نوشت: بر پایه گزارش سازمان اطلاعات سپاه خراسان شمالی «مشارالیه (نسرین حسنی) در اغتشاشات سال ۱۴۰۱ اقدام به انتشار مطالب مجرمانه نموده» است.

«اغتشاشات ۱۴۰۱»، اصطلاحی است که نهادهای قضایی و امنیتی برای اشاره به اعتراضات زن، زندگی، آزادی، در پاییز سال ۲۰۲۲ استفاده می‌کنند.

بررسی محتوای منتشرشده توسط نسرین حسنی در شبکه‌های اجتماعی و همچنین گفته‌های منابع آگاه نشان می‌دهد، این روزنامه‌نگار همزمان با اعتراضات زن، زندگی، آزادی و پس از آن، اقدام به بازنشر ویدئوها و اظهارات دادخواهان جان‌باختگان این اعتراضات کرده و اعمال خشونت بی‌ظابطه علیه شهروندان معترض را محکوم کرده است.

ادعای قاضی مبنی بر نشر اکاذیب در این پرونده، درحالی فاقد مصادیق مجرمانه و وجاهت قانونی است که صحت محتوای منتشرشده توسط نسرين حسنی در شبکه‌های اجتماعی به دلیل وجود فیلم، عکس، شهادت شاهدان عینی و گزارشات سازمان‌های حقوق بشری، قابل اثبات است و نمی‌تواند مصداق اتهام نشر اکاذیب قرار گیرد.

بررسی آماری پرونده‌های مشابه از آغاز سال ۲۰۲۴ نیز تاکنون نشان می‌دهد، از ۲۴ پرونده تشکیل‌شده علیه روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها با اتهام نشر اکاذیب، در ۲۱ مورد (۸۷ درصد) این رسانه‌ها و مدیر مسوولان آن بوده‌اند که بابت این اتهام مورد پیگرد قضایی قرار گرفته‌اند.

یافته‌هایی که اثبات می‌کند، سرکوب روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها در ایران ابعاد پیچیده و چندلایه‌ای دارد و نهادهای قضایی و امنیتی جمهوری با هدف گمراه کردن افکار عمومی و نهادهای بین‌المللی در ارتباط با عمق و وسعت اختلال در اطلاع‌رسانی مستقل در ایران:

- به شکل هدفمند اقدام به اعتبارزدایی از روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها می‌کنند؛ اقدامی که در بستری فراقانونی و فاقد مصادیق مجرمانه و از طریق متهم کردن اهالی رسانه به نشر اکاذیب انجام می‌شود
- با متمرکز کردن پیگیردهای قضایی بر رسانه‌ها تلاش می‌کنند، رسانه‌ها را برای پرهیز از پرداخت هزینه بیشتر و توقیف احتمالی، ناگزیر به خودسانسوری و انفعال کنند
- از طریق تشکیل پرونده‌های قضایی پی‌درپی علیه مدیر مسوولان رسانه‌ها، تلاش می‌کنند، به شکل غیر مستقیم آنها را تبدیل به ابزار فشار بر روزنامه‌نگاران کنند
- با تکرار اتهامات و تشکیل پرونده‌های مشابه، تلاش می‌کنند، خطوط تحمل‌ناپذیر جمهوری اسلامی در ارتباط با مرزها و موضوعات منتشرشده توسط اهالی رسانه را مشخص و پررنگ نگاه دارند

۳- گاه‌شمار سرکوب رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران در فوریه ۲۰۲۴

۳-۱- بازداشت و بازجویی آوات مام‌سلیم در اداره اطلاعات پیرانشهر

آوات مام سلیم (آوات برنو)، خبرنگار پایگاه خبری کُرد پیام، روز انوامبر ۲۰۲۴ (۱۲ بهمن ۱۴۰۲)، پس از احضار به اداره اطلاعات پیرانشهر در استان آذربایجان غربی و حضور او در این نهاد، مورد بازجویی قرار گرفت و موبایل این خبرنگار ضبط شد.

این خبرنگار به دلیل پوشش خبری مراسم تشییع و خاکسپاری سه کوهنورد نقده‌ای که بر اثر ریزش بهمن در کوهستان جان‌باخته بودند و اطلاع‌رسانی درباره مراسم خاکسپاری فریار امینی‌پور، رزمی‌کار کشته‌شده بر اثر تصادف، احضار شده بود.

آقای مام سلیم پس از احضار به اداره اطلاعات پیرانشهر، مورد بازجویی قرار گرفت و ماموران پس از ضبط موبایل این خبرنگار اقدام به انتشار استوری‌هایی در صفحه اینستاگرام آوات مام سلیم علیه احزاب اپوزیسیون کُرد جمهوری اسلامی و استوری دیگری در ارتباط با فراخوان تجمع حکومتی «۲۲ بهمن» کردند. آوات مام سلیم، ساعتی پس از بازداشت در اداره اطلاعات پیرانشهر، آزاد شد.^[۳]

۲-۳- مراسم خاکسپاری سپهر شیرانی، شهروند خبرنگار بلوچ، برگزار شد

فعالان رسانه‌ای بلوچ، فوریه سال ۲۰۲۴ را با انتشار خبر جان‌باختن سپهر شیرانی، شهروند ۱۹ ساله ساکن زاهدان و شهروند خبرنگار فعال در شبکه‌های اجتماعی آغاز کردند. سپهر شیرانی روز ۳۰ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۰ بهمن ۱۴۰۲)، حوالی ساعت ۱۶، پس از خروج از خانه‌اش در زاهدان بازداشت شد.

در پی پیگیری خانواده این شهروند بلوچ، آنها مطلع شدند که فرزندشان توسط ماموران اداره اطلاعات سپاه و به دلیل اطلاع‌رسانی درباره مسائل اجتماعی سیستان و بلوچستان و انتشار پست‌های انتقادی از جمهوری اسلامی در صفحه اینستاگرامش، بازداشت شده بود.

بامداد روز پنجشنبه اول فوریه (۱۲ بهمن) و تنها دو روز پس از بازداشت سپهر شیرانی توسط ماموران اداره اطلاعات سپاه، پیکر بی‌جان این شهروند در حالی که از ناحیه سر هدف گلوله قرار گرفته بود، در پشت‌بام آپارتمان محل سکونتش پیدا شد. ماموران اطلاعات سپاه در تماس با پدر و مادر سپهر شیرانی آنها را تحت فشار گذاشتند تا از اطلاع‌رسانی درباره قتل فرزندشان خودداری کنند.

پیکر سپهر شیرانی روز جمعه دوم ژانویه ۲۰۲۴ (۱۳ بهمن ۱۴۰۲)، در حالی به خاک سپرده شد که «علاوه بر اصابت گلوله به ناحیه سر، وجود آثار شکنجه (شلاق، کبودی روی تمام بدن و شکستگی دست راست) روی بدن سپهر شیرانی» قابل مشاهده بوده است.^{۱۴}

۳-۳- ابراهیم مینگل، شهروند خبرنگار، با تودیع وثیقه آزاد شد

ابراهیم مینگل (براهویی)، شهروند خبرنگار بلوچ و فعال در شبکه‌های اجتماعی، پس از تحمل ۱۴ روز بازداشت، از بازداشتگاه اداره اطلاعات زاهدان آزاد شد.

ابراهیم مینگل پس از تحمل ۱۴ روز بازداشت موقت از بازداشتگاه اداره اطلاعات زاهدان آزاد شد. ماموران موسوم به «لباس شخصی» اداره اطلاعات زاهدان، روز ۱۹ ژانویه ۲۰۲۴ (۲۹ دی ۱۴۰۲)، ابراهیم مینگل را بدون ارائه حکم قضایی بازداشت و به مکان نامعلومی منتقل کرده بودند. به‌رغم پیگیری خانواده این شهروند خبرنگار فعال در شبکه‌های اجتماعی، نهادهای امنیتی و قضایی تا روزها پس از بازداشت ابراهیم مینگل، از پاسخگویی درباره دلایل بازداشت و محل نگهداری ابراهیم مینگل خودداری می‌کردند.^{۱۵}

۳-۴- حکم زندان نسرین حسنی اجرا شد

نسرین حسنی، روزنامه‌نگار و مدیرمسئول هفته‌نامه سیاحت شرق، روز ۴ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۵ بهمن ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به شعبه دو دادرسی اجرای احکام بجنورد، برای اجرای حکم بازداشت و به زندان این شهر منتقل شد.

نسرین حسنی، ساعتی قبل از مراجعه به زندان، با انتشار ویدئویی، با اعلام خبر مراجعه به زندان برای تحمل حبس، گفت: «ما پای آرمان‌های آزادی‌خواهانه خود هستیم و این هفت ماه زندان من، در مقابل هزینه‌هایی که مردم در سال ۱۴۰۱ و سال‌های گذشته برای آزادی دادند، هیچ نیست.»

این روزنامه‌نگار بجنوردی، روز ۵ نوامبر ۲۰۲۳ (۱۴ آبان ۱۴۰۲)، توسط دادگاه کیفری دو بجنورد به اتهام «تشویش اذهان عمومی از طریق نشر اکاذیب در فضای مجازی»، موضوع ماده ۷۴۶

قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه زندان و به اتهام «حضور در معابر و انظار عمومی بدون حجاب شرعی» موضوع ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی، به یک میلیون تومان جزای نقدی محکوم شده بود.

۵-۳- فرهیختگان و خبرنگار این روزنامه از اتهامات انتسابی تبرئه شدند

اعضای هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، محمدامین ایمانجانی، مدیر مسئول روزنامه فرهیختگان و صادق امامی، خبرنگار این روزنامه، را از اتهام «نشر اکاذیب، افشای اسرار شخصی، تهدید به هتک شرف و انتشار افترا و توهین»، تبرئه کردند.

روزنامه فرهیختگان روز ۶ فوریه ۲۰۲۴ (۱۷ بهمن ۱۴۰۲)، به نقل از اکبر نصراللهی، سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، از تبرئه مدیر مسئول و خبرنگار این روزنامه در پرونده انتشار گزارش «فساد ۷۰ هکتاری در کیلومتر ۱۷» خبر داد.

فرهیختگان، اسفند ۱۴۰۰، در گزارشی تحقیقی به افشای اسنادی اقدام کرده بود که نشان می‌داد، مجتمعی‌ای تفریحی در ۱۷ کیلومتری شهر قم، با تغییر غیر قانونی اراضی کشاورزی و دریافت تسهیلات کلان، اقدام به تاسیس این مجتمع کرده است. در پی انتشار این گزارش، مدیران این بنگاه اقتصادی از نویسنده گزارش، صادق امامی و محمدامین ایمانجانی، مدیر مسئول روزنامه فرهیختگان، شکایت کردند.^{۱۶}

۶-۳- هادی کساییزاده به شش ماه زندان محکوم شد

شعبه ۹ دادگاه کیفری یک استان تهران به ریاست قاضی کریمی، سیدهادی کساییزاده، مدیر مسئول ماهنامه میدان آزادی را به شش ماه زندان محکوم کرد.

پیش‌تر «اکبر عبداللهی»، سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی در گفت‌وگو با رسانه‌ها اعلام کرده بود که اتهام‌های هادی کساییزاده در این پرونده، «انتشار اسناد و محرمانه موضوع شکایت سازمان بازرسی کل کشور» درباره گزارشی با عنوان «گاف گاوی» بوده است.

هادی کسای‌زاده، روز ۶ فوریه ۲۰۲۴ (۱۷ بهمن ۱۴۰۲)، با انتشار توییتی در صفحه کاربری ایکس خود، در این ارتباط نوشت، شعبه ۹ دادگاه کیفری یک استان تهران در حالی اقدام به صدور حکم شش ماه حبس علیه او کرده است که پیش‌تر هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی او را «مستحق تخفیف» معرفی کرده بود.

هادی کسای‌زادگان، با انتشار توییتی دیگر نیز درباره این پرونده نوشت: «جرم آن بود که اسرار هویدا کردم. امروز در دادگاه مطبوعات همه طرف سازمان بازرسی بودند. هیچ کس نگفت دمت گرم که افشا کردی سه دامدار بی‌گناه در انفرادی اوین بودند.»

میدان آزادی، ماهنامه سراسری چاپ تهران است. این ماهنامه، ۲۳ نوامبر ۲۰۲۳ (۲ آذر ۱۴۰۲) در نهمین شماره از این نشریه، گزارشی با عنوان گاف گاوی منتشر کرد که در آن اقدامات فراقانونی شماری از مقام‌های دولتی موجب آسیب ۱۸ میلیارد تومانی به یک دامداری شده بود. در پی انتشار این گزارش، سازمان بازرسی کل کشور به دلیل افشای سندی که این نهاد مدعی «محرمانه» بودن آن را داشت، اقدام به شکایت از ماهنامه میدان آزادی و مدیر مسئول آن کرد.

۷-۳- فردای اقتصاد توقیف و روزنامه‌نگارانش بازداشت شدند

روز ۵ فوریه ۲۰۲۴ (۱۶ بهمن ۱۴۰۲)، در رویدادی بی‌سابقه، نیروهای امنیتی با ورود به تحریریه فردای اقتصاد، اقدام به محبوس کردن تمامی اعضای تحریریه و کارکنان این رسانه در ساختمان محل استقرار فردای اقتصاد کردند. ماموران همزمان با توقیف این رسانه، موبایل‌های تمامی روزنامه‌نگاران حاضر در تحریریه را ضبط و مانع از خروج آنها از ساختمان شدند.

این اقدام نامتعارف ماموران امنیتی در محبوس کردن روزنامه‌نگاران در دفتر تحریریه، تا ۱۴ ساعت پس از آغاز این رویداد ادامه یافت. پس از تجمع خانواده‌های روزنامه‌نگاران فردای اقتصاد مقابل ساختمان کیان و رسانه‌ای شدن این رویداد، به مرور شماری از روزنامه‌نگاران آزاد شدند.

از روزنامه‌نگاری که کماکان در تحریریه فردای اقتصاد محبوس بودند، علی میرزاخانی، سردبیر این رسانه، روز ۸ فوریه (۱۹ بهمن) آزاد شد و بهزاد بهمن‌نژاد، قائم‌مقام سردبیر فردای اقتصاد، علی تسنیمی، گوینده رادیو فردای اقتصاد، نیکان خبازی، مدیر استودیو و مهرداد عسگری، ویدئو ژورنالیست این رسانه، روز ۹ فوریه ۲۰۲۴ (۲۰ بهمن ۱۴۰۲) از تحریریه رسانه فردای اقتصاد به بازداشتگاه شاپور تهران منتقل شدند.

بهزاد بهمن‌نژاد و مهرداد عسگری پس از ۱۰ روز بازداشت موقت، روز پنج‌شنبه ۱۵ فوریه (۲۶ بهمن)، از بازداشتگاه آزاد شدند. فردای اقتصاد روز شنبه ۲۴ فوریه (۵ اسفند)، در حالی در بیستمین روز توقیف، بار دیگر فعالیت خود را از سر گرفت که کماکان نیکان خبازی و علی تسنیمی، در بازداشت بودند.

نیکان خبازی و علی تسنیمی، فعالان رسانه‌ای فردای اقتصاد، تا پایان فوریه و تا زمان تهیه این گزارش، بدون دسترسی به وکیل و محروم از ملاقات با خانواده، کماکان در بازداشتگاه آگاهی شاپور محبوس بودند. تا پایان این ماه، تمامی تلفن‌های همراه، تبلت‌ها و لپ‌تاپ‌های اعضای تحریریه فردای اقتصاد نیز که همزمان با توقیف این رسانه، توسط پلیس امنیت اقتصادی تهران ضبط شده بود، کماکان به آنها تحویل داده نشد.

۸-۳- منصور ایران‌پور به جزای نقدی محکوم شد

منصور ایران‌پور، روزنامه‌نگار و زندانی سیاسی سابق، به پرداخت هفت میلیون تومان جزای نقدی محکوم شد.

شعبه ۱۱۳ دادگاه کیفری دو کرمان، در حکمی غیابی، منصور ایران‌پور را به اتهام «افترا»، موضوع ماده ۶۹۷ قانون مجازات اسلامی، به هفت میلیون تومان جزای نقدی محکوم کرد. این حکم در پی اعتراض آقای ایران‌پور به عدم مسترد شدن شماری از لوازم شخصی او از جمله ساعت و انگشترهایش، علیه این روزنامه‌نگار صادر شده است.

۹-۳- نسرین حسنی به یک سال زندان محکوم شد

شعبه دو دادگاه تجدیدنظر استان خراسان شمالی، حکم یک سال زندان صادرشده در دادگاه بدوی علیه نسرین حسنی، روزنامه‌نگار و زندانی سیاسی محبوس در زندان بجنورد، را تایید کرد.

شعبه دو دادگاه تجدیدنظر استان خراسان شمالی به ریاست حسین قدرتی و مستشاری علی غلام‌پور هفت‌آسیا، حکم زندان صادرشده در دادگاه بدوی علیه این روزنامه‌نگار را عیناً تایید کرد. این حکم همزمان با تداوم حبس نسرین حسنی در زندان بجنورد به او ابلاغ شده است.

پیش‌تر، شعبه اول دادگاه انقلاب بجنورد به ریاست «حبیب‌الله پیرگزی»، نسرین حسنی را به صورت غیابی، به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال زندان محکوم شده بود. بر پایه دادنامه صادرشده علیه این روزنامه‌نگار، «انتشار مطالب و تصاویر در فضای مجازی» از مصادیق جرم عنوان شده بود.

۱۰-۳- کیمیا فتحی‌زاده به دادگاه کیفری سیرجان احضار شد

کیمیا (زهرا) فتحی‌زاده، خبرنگار ساکن تهران، برای روز ۱۸ فوریه ۲۰۲۴ (۲۹ بهمن ۱۴۰۲) به شعبه ۱۰۲ دادگاه کیفری دو شهرستان سیرجان، احضار شد.

کیمیا فتحی‌زاده، در این پرونده به «نشر اکاذیب»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی متهم شده است؛ پرونده‌ای که در پی انتشار گزارشی توسط این روزنامه‌نگار درباره منابع مالی ساخت خانه‌ای مجلل در سیرجان - که ادعا شده توسط نماینده سیرجان در مجلس شورای اسلامی با منابع مالی معدن گل گهر ساخته شده و در اختیار دادستان سابق سیرجان قرار گرفته - علیه کیمیا فتحی‌زاده تشکیل شده است.

به گفته یک منبع مطلع، پس انتشار این گزارش، ماموران پلیس فتا با مراجعه به خانه کیمیا فتحی‌زاده در تهران، اقدام به تفتیش خانه و ضبط برخی لوازم شخصی او از جمله موبایل این خبرنگار کرده‌اند.

این منبع مطلع در ادامه گفت، کیمیا فتحی‌زاده، خبرنگار وبسایت اشکان‌نیوز است. او پس از انتشار گزارشی درباره منابع ساخت خانه‌ای مجلل در سیرجان که ادعا شده، شهباز حسین‌پور، نماینده این شهرستان در مجلس با اعمال نفوذ هزینه ساخت آن را از منابع معدن گل گوهر تامین کرده و در اختیار محسن نیک‌روز، دادستان سابق سیرجان و رئیس کنونی حفاظت اطلاعات دادگستری کرمان قرار داده، تحت تعقیب قضایی قرار گرفته است.

۱۱-۳- دادگاه مطبوعات، روزنامه شرق را مجرم شناخت

با رأی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، موضوع شکایت پلیس اطلاعات فرماندهی انتظامی تهران، روزنامه شرق به اتهام «نشر اکاذیب» مجرم شناخته شد.

به گفته اکبر نصراللهی، سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، اعضای هیات منصفه با اکثریت آرا (۱۰ نفر از ۱۲ نفر)، مدیرمسئول روزنامه شرق را در ارتباط شکایت پلیس اطلاعات فرماندهی انتظامی تهران مجرم شناخت و این روزنامه را متهم به نشر اکاذیب و مطالب خلاف واقع کرد.

به گفته اکبر نصراللهی، «هیات منصفه بعد از استماع دفاعیات متهم و وکیل وی، با شش رای از ۱۱ نفر حاضران هیات منصفه، مدیر مسئول روزنامه شرق را مستحق تخفیف دانست.»

روزنامه شرق، در شماره روز ۷ دسامبر ۲۰۲۳ (۱۶ آذر ۱۴۰۲)، با انتشار گزارشی با عنوان «چه کسی به جای زنانی که بلیط دارند وارد ورزشگاه شدند» به قلم «مریم شکرانی»، به حواشی پیرامون مسابقه فوتبال تیم پرسپولیس ایران و الدحیل قطر پرداخته بود؛ مسابقه‌ای که در آن شماری از زنان طرفدار فوتبال نه تنها امکان حضور در ورزشگاه و تماشای مسابقه تیم محبوب خود را نیافتند که همزمان از سوی نیروهای انتظامی و حراست ورزشگاه آزادی مورد خشونت قرار گرفتند.

به گفته سخنگوی هیات منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی، پلیس اطلاعات فرماندهی انتظامی تهران در گزارش خود ادعا کرده که در گزارش شرق نوشته شده است: «مامورین به سمت زنان گاز اشک‌آور زدند و آنان را ضرب و شتم کردند.» این درحالی است که مرور گزارش منتشر شده در این روزنامه نشان می‌دهد، این ادعا خلاف واقع است و جمله مورد اشاره با ترکیبی متفاوت و به شکل نقل قول در گزارش آمده است.

مریم شکرانی در روایت خود از این حادثه در گزارشش نوشته است: «جمعیت به سمت در فشار می‌آورد. ناگهان زنجیره انسانی مأمورها غیب می‌شود و در باز می‌شود. زن‌ها وارد می‌شوند. تعدادی به زمین می‌افتند و صدای گریه چند بچه بلند می‌شود. زنانی که جلوتر رفته‌اند جیغ می‌زنند گاز اشک‌آور زدند ...»^[۷]

۱۲-۳- همزمان با آزادی سلطانعلی عابدی از زندان، این روزنامه‌نگار در پرونده‌ای دیگر به حبس محکوم شد

روز پنجشنبه ۱۵ فوریه ۲۰۲۴ (۲۶ بهمن ۱۴۰۲) و در پی پذیرش درخواست «زندان باز»، سلطانعلی عابدی، این روزنامه‌نگار از زندان مرکزی زاهدان آزاد شد. همزمان دادگاه تجدید نظر استان سیستان و بلوچستان، این روزنامه‌نگار را در پرونده دیگر به ۹۱ روز حبس محکوم کرد.

به گفته یک منبع مطلع به دفاع از جریان آزاد اطلاعات، سلطانعلی عابدی در سومین ماه از زمان تحمل حبس در زندان زاهدان و پس از پذیرش درخواست زندان باز، از این زندان آزاد شد. این روزنامه‌نگار باقی‌مانده مدت زمان حکم یک‌ساله حبس را خارج از زندان سپری خواهد کرد. بر پایه حکم رأی باز صادرشده علیه آقای عابدی، او باید هر روز صبح خود را به مقام‌های زندان زاهدان معرفی کند و در طول ساعات اداری مشغول به کار خدماتی تعیین شده از سوی این نهاد باشد.

سلطانعلی عابدی روز دوشنبه ۴ دسامبر ۲۰۲۳ (۱۳ آذر ۱۴۰۲) و در پی احضار به شعبه سوم اجرای احکام کیفری زاهدان، برای اجرای حکم بازداشت و به زندان زاهدان منتقل شد. پیش‌تر در پی شکایت نماینده سازمان بازرسی در چابهار، او به اتهام «نشر اکاذیب» به یک

سال زندان تعزیری و یک سال زندان تعلیقی محکوم شد؛ محکومیتی که علت آن، انتشار گزارشی از سوی سلطانعلی عابدی در خصوص فساد در شهرداری زاهدان عنوان شد.

همزمان با آزادی سلطانعلی عابدی از زندان زاهدان، دادگاه تجدید نظر استان سیستان و بلوچستان در پرونده‌ای که در دوران تحمل حبس علیه این روزنامه‌نگار تشکیل شده بود، او را به ۹۱ روز زندان محکوم کرد. پیش‌تر شعبه ۱۰۳ دادگاه کیفری دو زاهدان در حکمی غیابی، سلطانعلی عابدی را به یک سال زندان محکوم کرده بود.

این پرونده در پی شکایت فاطمه راشکی، عضو شورای شهر زاهدان، به دلیل انتشار خبری مبنی بر اعمال نفوذ این عضو شورا و همسرش که معاون شهرداری زاهدان است، مبنی بر استخدام بی‌ظابطه دختر این خانواده، علیه این روزنامه‌نگار گشوده شده بود.

به گفته منابع دفاع از جریان آزاد اطلاعات، پرونده دیگری نیز علیه سلطانعلی عابدی و پایگاه خبری «دیار عیار» در شعبه یک بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب زاهدان گشوده شده است. این پرونده در پی شکایت بنیاد شهید علیه این روزنامه‌نگار که سردبیر پایگاه خبری دیار عیار است، تشکیل شده است.

۱۳-۳- حکم زندان روح‌الله نخعی اجرا شد

روح‌الله نخعی، روزنامه‌نگار، روز ۲۰ فوریه ۲۰۲۴ (۱۱ اسفند ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به دادسرای اجرای احکام اوین، برای اجرای حکم حبس بازداشت و به این زندان منتقل شد.

پرتو برهان‌پور، وکیل روح‌الله نخعی، با انتشار این خبر در صفحه کاربری خود در ایکس نوشت: «حکم دو سال حبس روح‌الله نخعی، علی‌رغم اینکه او مشمول بخشنامه عفو اعلامی ۱۴۰۱ می‌شد، امروز اجرا شد.» اشاره این وکیل دادگستری به صدور بخشنامه «عفو و کاهش مجازات عمومی» در فوریه ۲۰۲۳ (بهمن ۱۴۰۱) است. در پی صدور این بخشنامه، پرونده شماری از شهروندانی که در ارتباط با اعتراضات زن، زندگی، آزادی بازداشت و یا محکوم شده بودند، مختومه اعلام شد.

روح‌الله نخعی، یکی از روزنامه‌نگاران بازداشت‌شده در ارتباط با اعتراضات زن، زندگی، آزادی، است. او در این پرونده، توسط شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «اجتماع و تبانی برای اقدام علیه امنیت ملی»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به دو سال و به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه حبس محکوم شد. این حکم مدتی بعد مورد تایید شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران قرار گرفت. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، دو سال از حکم زندان صادرشده علیه این روزنامه‌نگار قابل اجرا است.

۱۴-۳- هادی کساییزاده به جزای نقدی محکوم شد

شعبه ۱۰۶۰ دادگاه کیفری دو کارکنان دولت تهران، هادی کساییزاده، مدیر مسئول ماهنامه میدان آزادی، را به ۲۰ میلیون تومان جزای نقدی محکوم کرد. این دومین حکم صادرشده علیه این روزنامه‌نگار از آغاز سال ۲۰۲۴ میلادی است.

در پی شکایت سازمان زندان‌ها از هادی کساییزاده، شعبه ۱۰۶۰ دادگاه کیفری دو کارکنان دولت، این روزنامه‌نگار را به اتهام «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به ۲۰ میلیون تومان جزای نقدی محکوم کرد.

هادی کساییزاده، با اعلام این خبر در صفحه ایکس خود، درباره مصادیق صدور این حکم نوشت که او «به جرم افشای اینکه در زندان [تهران بزرگ] کنار توالت حبس شده و این بر خلاف حقوق بشر و ایجاد تبعیض در سازمان زندان‌ها در طبقه‌بندی زندانیان است» به جزای نقدی محکوم شده است.

این دومین حکم صادرشده علیه هادی کساییزاده از آغاز سال ۲۰۲۴ میلادی است. پیش‌تر، شعبه ۹ دادگاه کیفری یک استان تهران به ریاست قاضی کریمی، این روزنامه‌نگار را به اتهام «انتشار اسناد محرمانه موضوع شکایت سازمان بازرسی کل کشور»، به شش ماه زندان محکوم کرده بود.

۱۵-۳- ابراهیم رشیدی با تودیع وثیقه از زندان مشکین شهر آزاد شد

ابراهیم رشیدی (ساوالان)، روزنامه‌نگار و پژوهشگر، روز ۲۲ فوریه ۲۰۲۴ (۱۳ اسفند ۱۴۰۲)، پس از تحمل ۵۴ روز بازداشت موقت، با تودیع قرار وثیقه ۲۰۰ میلیون تومانی از زندان مشکین شهر آزاد شد.

ابراهیم رشیدی، روز ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ (۹ دی ۱۴۰۲)، در خانه پدری‌اش در روستای «میرکندي» شهرستان مشکین شهر بازداشت شد. ماموران اداره اطلاعات، این روزنامه‌نگار را بدون ارائه حکم قضایی بازداشت کردند و پس از انتقال به دادسرای عمومی و انقلاب این شهر، او را به بازداشتگاه اداره اطلاعات اردبیل منتقل کردند.

آقای رشیدی پس از تحمل بیش از دو هفته حبس در سلول انفرادی بازداشتگاه اداره اطلاعات اردبیل، به زندان مرکزی این شهر منتقل شد. طی مدت بازداشت این روزنامه‌نگار در بازداشتگاه، او از داشتن وکیل و امکان ملاقات با خانواده محروم بود. روز ۱۵ ژانویه ۲۰۲۴ (۲۵ دی ۱۴۰۲)، ماموران زندان اردبیل در بدو ورود این روزنامه‌نگار به این زندان، در اقدامی که از مصادیق شکنجه روانی است، موهای سر ابراهیم رشیدی را تراشیدند.

ابراهیم رشیدی، روز ۲۷ ژانویه ۲۰۲۴ (۷ بهمن ۱۴۰۲)، از زندان اردبیل به زندان مشکین شهر منتقل شد. شعبه اول بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب مشکین شهر، این روزنامه‌نگار را در این پرونده به «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی و «نشر اکاذیب با هدف تشویش اذهان عمومی» موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی متهم کرده است.

۱۶-۳- دو فیلم‌بردار مسجد مکی به حبس محکوم شدند

در ادامه تلاش جمهوری اسلامی برای ایجاد اختلال در اطلاع‌رسانی درباره جمع‌های اعتراضی در زاهدان، دادگاه تجدید نظر استان سیستان و بلوچستان، دو تن از فیلم‌برداران مسجد مکی این شهر را به زندان محکوم کرد.

دادگاه تجدید نظر سیستان و بلوچستان، حکم صادرشده در دادگاه بدوی علیه اسامه شه‌بخش (نارویی) فیلم‌بردار مسجد مکی زاهدان و عبدالنصیر شه‌بخش، فیلم‌بردار و نوه عبدالحمید اسماعیل‌زهی، امام جمعه اهل سنت این شهر، را تایید کرد.

دسامبر ۲۰۲۴ (دی‌ماه ۱۴۰۲)، شعبه اول دادگاه انقلاب زاهدان به ریاست «ابوالفضل جانفزا»، اسامه شه‌بخش (نارویی) و عبدالنصیر شه‌بخش را به یک سال زندان محکوم کرده بود. این دو فیلم‌بردار مسجد ملکی، روز ۲۷ ژوئن ۲۰۲۴ (۶ تیر ۱۴۰۲) توسط نیروهای امنیتی در زاهدان بازداشت و پس از تحمل نزدیک به پنج ماه حبس، روز ۱۸ نوامبر (۲۷ آبان)، از بند ۹ زندان زاهدان آزاد شده بودند.^{۱۸}

۱۷-۳- سارا معصومی به شش ماه حبس تعلیقی محکوم شد

دادگاه تجدید نظر استان تهران، روز ۲۴ فوریه ۲۰۲۴ (۵ اسفند ۱۴۰۲)، سارا معصومی، روزنامه‌نگار، را به شش ماه زندان و دو سال محرومیت از حرفه روزنامه‌نگاری محکوم کرد. این حکم به مدت دو سال تعلیق شده است.

پیش‌تر، علی مجتهدزاده، وکیل سارا معصومی، در گفت‌وگو با «شبکه شرق»، در ارتباط با اتهام منجر به محکومیت موکلش گفته بود: «جلسه رسیدگی در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب با اتهام نشر مطالب خلاف واقع، در حالی برگزار شد که مصداق عنوان اتهامی در ابتدا فقط یک توئیت [در ارتباط با جان‌باختن آرمیتا گراوند] عنوان شده بود. در این توئیت هم البته خبری نشر داده نشده بود که کذب بودن آن به اثبات رسیده باشد؛ اما در حکم صادره، قاضی پرونده به گزارش ضابطان هم استناد کرده در حالی که هیچ گزارشی به ما نشان داده نشده بود.»

آرمیتا گراوند، دانش‌آموز ساکن تهران بود که روز یک اکتبر ۲۰۲۳ (۹ مهر ۱۴۰۲)، در پی حادثه‌ای در متروی این شهر ابتدا به کما رفت و ۲۸ روز بعد رسانه‌های جمهوری اسلامی از «درگذشت» او خبر دادند. رسانه‌ها و مقام‌های جمهوری اسلامی در حالی عامل جان‌باختن آرمیتا گراوند را «برخورد سر به سکوی مترو در پی افت فشار خون» معرفی کردند که شماری از رسانه‌ها مانند گاردین، رادیو فردا و ایران‌وایر به نقل از شاهدان عینی عامل برخورد سر

آرمیتا گرواند به سکوی مترو را درگیری فیزیکی یک مامور «حجاب‌بان» با این کودک به دلیل عدم رعایت حجاب اجباری عنوان کردند.

جمهوری اسلامی در پی وقوع این حادثه، کمپینی گسترده از اختلال در اطلاع‌رسانی را آغاز کرد. «مریم لطفی»، روزنامه‌نگار روزنامه شرق پس از مراجعه به بیمارستان فجر، محل بستری شدن آرمیتا گرواند، بازداشت شد، رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران مستقل از تهیه گزارش در این ارتباط منع شدند، فضای امنیتی پیرامون این حادثه ایجاد شد و خانواده آرمیتا تحت فشار امکان گفت‌وگو با رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران مستقل را نیافتند، تصاویر ایستگاه مترو از زمان ورود تا وقوع حادثه به صورت تقطیع شده منتشر شد و جمهوری اسلامی مشابه بسیاری از رویدادهای منجر به قتل شهروندان توسط ماموران دولتی، -بی‌اعتنا به سوالات و تردیدهای افکار عمومی- تلاش کرد روایتی رسمی از حادثه را منتشر و تثبیت کند.

همزمان با انتشار خبر جان‌باختن آرمیتا گرواند، سارا معصومی تویییتی را با هشتگ آرمیتا گرواند و مهسا امینی در صفحه کاربریش منتشر کرد که در آن نوشته بود: «نوشته‌اند تو درگذشتی. ما سال‌هاست رد خون را می‌شناسیم و امروز تن شهر بوی خون مظلوم می‌دهد. راستی بالاخره به مادرت همه فیلم‌ها را نشان دادند؟»؛ تویییتی که دادگاه انقلاب تهران آن را مصداق صدور حکم زندان و محرومیت از حرفه روزنامه‌نگاری قرار داده بود.

۱۸-۳- پویا دبیری مهر به جزای نقدی محکوم شد

دادگاه تجدید نظر استان تهران با «حذف» حکم زندان صادرشده در دادگاه بدوی علیه پویا دبیری مهر، این روزنامه‌نگار اقتصادی را به ۳۰ میلیون تومان جزای نقدی محکوم کرد.

حکم ۱۴ ماه زندان که پیش‌تر شعبه ۱۱۷۷ دادگاه کیفری دو تهران به اتهام «نشر اکاذیب و افترا» و در پی «شکایت فردی در اتاق بازرگانی» علیه پویا دبیری مهر صادر کرده بود، «با نظر قضات دادگاه تجدید نظر استان تهران حذف شد.»

پویا دبیری مهر روز چهارشنبه ۸ نوامبر ۲۰۲۳ (۱۷ آبان ۱۴۰۲)، با انتشار تویییتی در صفحه کاربری‌اش از صدور ۱۴ ماه زندان و ۳۰ میلیون تومان جریمه نقدی علیه خود خبر داده بود. این روزنامه‌نگار، در توصیف مصادیق حکم صادرشده نوشته بود: «حکم ۱۴ ماه حبس

تعزیری و ۳۰ میلیون تومان جریمه نقدی، نتیجه یک سال زحمات شبانه‌روزی در صیانت از حریم بخش خصوصی و نهاد اتاق بازرگانی است که توسط دادگاه به من اعلام شد. به واقع حکمی تاریخی است. من داد زدم آی درد، آی کلاهدردار، به جای جایزه، زندان تقدیم کردند.»^[۹]

۱۹-۳- کیمیا فتحی‌زاده، خبرنگار، به زندان و جزای نقدی محکوم شد

شعبه ۱۰۲ دادگاه کیفری دو شهرستان سیرجان، کیمیا زهرا فتحی‌زاده، خبرنگار ساکن تهران، را به شش ماه زندان، ۱۰ میلیون تومان جزای نقدی و دو سال منع از حرفه خبرنگاری محکوم کرد.

بر پایه دادنامه ارسال شده به دفاع از جریان آزاد اطلاعات، شعبه ۱۰۲ دادگاه کیفری دو شهرستان سیرجان روز ۲۱ فوریه ۲۰۲۴ (۲ اسفند ۱۴۰۲)، با صدور حکمی کیمیا زهرا فتحی‌زاده را به اتهام «نشر اکاذیب»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، موضوع شکایت محسن نیک‌روز، دادستان سابق سیرجان، به شش ماه زندان و ۱۰ میلیون تومان جزای نقدی و به‌عنوان مجازات تکمیلی به دو سال منع از حرفه خبرنگاری محکوم کرده است. دادگاه اجرای حکم زندان صادرشده در این پرونده را به مدت ۳۰ ماه تعلیق کرده است.

پیش‌تر منبعی آگاه به دفاع از جریان آزاد اطلاعات گفته بود، این پرونده در پی انتشار گزارشی توسط کیمیا زهرا فتحی‌زاده درباره منابع مالی ساخت خانه‌ای مجلل در سیرجان -که ادعا شده توسط نماینده سیرجان در مجلس شورای اسلامی با منابع مالی معدن گل‌گهر ساخته شده و در اختیار دادستان سابق سیرجان قرار گرفته- علیه این خبرنگار تشکیل شده بود. پس از انتشار این گزارش، ماموران پلیس فتا با مراجعه به خانه کیمیا فتحی‌زاده در تهران، اقدام به تفتیش خانه و ضبط برخی لوازم شخصی او از جمله موبایل این خبرنگار کرده بودند.

کیمیا فتحی‌زاده، روزنامه‌نگار ساکن تهران و خبرنگار وبسایت اشکان‌نیوز است. او روز ۱۸ فوریه ۲۰۲۴ (۲۹ بهمن ۱۴۰۲) به شعبه ۱۰۲ دادگاه کیفری دو شهرستان سیرجان، احضار شده بود.

۲۰-۳- محکومیت صبا آذریپیک به سه سال زندان

صبا آذریپیک، فعال رسانه‌ای ساکن تهران، مجموعاً به سه سال زندان، دو سال منع از فعالیت در شبکه‌های اجتماعی و جزای نقدی محکوم شد.

به گزارش وبسایت مشرق‌نیوز، صبا آذریپیک به اتهام «نشر اکاذیب، افترا، هتک حیثیت و تهدید» مجموعاً به سه سال حبس تعزیری و دو سال ممنوعیت از فعالیت در شبکه‌های اجتماعی و همچنین جزای نقدی محکوم شده است. مشرق نوشته است: «بر اساس حکم صادره در دادگاه بدوی، در صورت تکرار رفتارهای مجرمانه از سوی آذریپیک، یک سوم دیگر به مدت حبس اضافه خواهد شد.»

مشرق شاکیان این پرونده را مجلس شورای اسلامی، علی‌رضا رزم‌حسینی، وزیر صمت دولت حسن روحانی، زهرا شیخی، نماینده مجلس یازدهم و سیدمحسن دهنوی عضو هیات رئیسه مجلس یازدهم، معرفی کرده است.

اتهامات نشر اکاذیب، افترا، هتک حیثیت و تهدید، هرکدام اتهاماتی مجزا هستند که در قوانین مصوب مجازات‌هایی مستقل دارند. در خبر منتشرشده، احکام به تفکیک اتهامات ذکر نشده است و مشخص نیست با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، چه میزان از حکم زندان صادرشده - در صورت تایید در دادگاه تجدید نظر - قابل اجرا خواهد بود.

هرچند صبا آذریپیک با انتشار توییتی حکم صادرشده علیه خود را تایید کرده است. با این وجود در این توییت نیز جزئیات حکم قید نشده است.^[۱۰]

۲۱-۳- تداوم بازداشت و بلاتکلیفی مهدی افشارنیک در زندان اوین

به‌رغم گذشت بیش از یک ماه از زمان بازداشت مهدی افشارنیک و انتقال این روزنامه‌نگار اقتصادی به زندان اوین، او کماکان بدون دسترسی به وکیل و محروم از ملاقات با خانواده، در این زندان محبوس است.

کماکان اطلاعی از اتهامات منتسب شده به مهدی افشارنیک در دست نیست و مقام‌های دادسرای زندان اوین، به‌رغم مراجعات متعدد خانواده و وکیل این روزنامه‌نگار به این نهاد قضایی، از پاسخگویی شفاف درباره آخرین وضعیت و دلایل بازداشت او، خودداری می‌کنند.

قوه قضاییه تاکنون دو بار بدون ذکر دلیل بازداشت، اقدام به تایید دستگیری مهدی افشارنیک کرده است. روز ۱۴ فوریه (بهمن ۲۵)، مسعود ستایشی، سخنگوی قوه قضاییه، در نشست خبری این نهاد، بدون نام بردن از مهدی افشارنیک، ادعای پیشین خبرگزاری قوه قضاییه، میزان، پیرامون بازداشت این روزنامه‌نگار اقتصادی را تکرار کرد: «بازداشت او به طور قطع و یقین هیچ ارتباطی با فعالیت رسانه‌ای وی ندارد. موارد مهمی در پرونده متشکله مطرح است و پرونده در مرحله تحقیقات مقدماتی است.»

مسعود ستایشی، در این نشست خبری توضیحی درباره دلایل بازداشت و اتهامات منتسب شده به مهدی افشارنیک نداد. پیش‌تر خبرگزاری قوه قضاییه، میزان، نیز با انتشار خبری کوتاه و بدون نام بردن از مهدی افشارنیک، اعلام کرده بود، بازداشت این روزنامه‌نگار ارتباطی به حرفه روزنامه‌نگاری ندارد. این در حالی است که در بسیاری از پرونده‌های تشکیل شده علیه روزنامه‌نگاران، اساساً اشاره مستقیمی به اتهامات مرتبط با حرفه روزنامه‌نگاری نمی‌شود و اتهامات مبهم و در بسیاری از پرونده‌ها فاقد مصادیق مجرمانه است.

۴- روزنامه‌نگاران زندانی در پایان فوریه

در پایان ماه فوریه ۲۰۲۴، کماکان دست‌کم ۱۰ روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای در زندان‌ها و بازداشتگاه‌های ایران محبوس هستند؛ سعیده شفیعی، نسیم سلطان‌بیگی و ویدا ربانی در زندان اوین، نسرین حسنی در زندان بجنورد، ابوبکر توحیدی در زندان زاهدان، کامیار فکور، روح‌الله نخعی و مهدی افشارنیک در زندان اوین و علی تسنیمی و نیکان خبازی در بازداشتگاه آگاهی شاپور تهران.

۴-۱- نسیم سلطان‌بیگی، روزنامه‌نگار حوزه اجتماعی و فعال دانشجویی سابق، ۲۲ دسامبر ۲۰۲۳ (آبان ۱۴۰۱)، در فرودگاه بین‌المللی خمینی توسط ماموران اطلاعات سپاه تهران بازداشت و بند دو-الف در زندان اوین منتقل شد. این روزنامه‌نگار پس از تحمل ۴۷ روز بازداشت موقت، روز ۶ فوریه ۲۰۲۳ (۱۷ بهمن ۱۴۰۱) و با تودیع قرار وثیقه یک میلیارد تومانی آزاد شد.

آگوست ۲۰۲۳ (شهریور ۱۴۰۲)، شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری، نسیم سلطان‌بیگی را به «اتهام تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به تحمل هفت ماه و ۱۶ روز حبس و بابت اتهام «اجتماع و تبانی با هدف اقدام علیه امنیت ملی»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به تحمل سه سال و شش ماه زندان محکوم کرد.

این روزنامه‌گار در این پرونده به‌عنوان مجازات تکمیلی، به دو سال منع عضویت در گروه و دسته‌جات سیاسی و اجتماعی و دو سال منع خروج از کشور نیز محکوم شد. این حکم سپتامبر ۲۰۲۳، عینا در شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران تایید شد. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، سه سال و هفت ماه و ۱۶ روز از حکم حبس صادرشده علیه نسیم سلطان‌بیگی قابل اجرا خواهد بود.

نسیم سلطان بیگی، روز سه‌شنبه ۲۱ نوامبر ۲۰۲۳ (۳۰ آبان ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به شعبه اول اجرای احکام دادسرای اوین بازداشت و جهت تحمل دوران محکومیت به زندان اوین منتقل شد. این روزنامه‌نگار کماکان در بند زنان زندان اوین محبوس است.

۴-۲- سعیده شفیعی، داستان‌نویس و روزنامه‌نگار اقتصادی، روز ۲۲ جولای ۲۰۲۳ (۲ بهمن ۱۴۰۱)، توسط ماموران اطلاعات سپاه در خانه‌اش در تهران بازداشت و به بند دو-الف در زندان اوین منتقل شد. این روزنامه‌نگار پس از تحمل بیش از دو هفته بازداشت موقت، روز ۷ فوریه ۲۰۲۳ (۱۸ بهمن ۱۴۰۱)، با تودیع وثیقه‌ی ۵۰۰ میلیون تومانی آزاد شد.

آگوست ۲۰۲۳ (شهریور ۱۴۰۲)، شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری، سعیده شفیعی را به «اتهام تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به تحمل هفت ماه و ۱۶ روز حبس و بابت اتهام «اجتماع و تبانی با هدف اقدام علیه امنیت ملی»، موضوع ماده ۶۱۰ از این قانون، به تحمل سه سال و شش ماه زندان محکوم کرد.

این روزنامه‌گار در این پرونده به‌عنوان مجازات تکمیلی، به دو سال منع عضویت در گروه و دسته‌جات سیاسی و اجتماعی و دو سال منع خروج از کشور نیز محکوم شد. این حکم سپتامبر ۲۰۲۳، عینا در شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران تایید شد. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، سه سال و هفت ماه و ۱۶ روز از حکم حبس صادرشده علیه سعیده شفیعی قابل اجرا خواهد بود.

روز ۱۹ نوامبر ۲۰۲۳ (۲۸ آبان ۱۴۰۲)، سعیده شفیعی پس از مراجعه به شعبه اول اجرای احکام دادسرای اوین، بازداشت و به این زندان منتقل شد. این روزنامه‌نگار کماکان در بند زنان این زندان محبوس است.

۴-۳- ویدا ربانی، روزنامه‌نگار و فعال سیاسی، روز ۲۴ سپتامبر ۲۰۲۲ (۲ مهر ۱۴۰۱)، همزمان با تداوم اعتراضات زن، زندگی، آزادی در این سال، در تهران بازداشت شد. او در این پرونده توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری، از بابت اتهام «اجتماع

و تبانی برای امنیت کشور»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به شش سال حبس و به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ از این قانون، به ۱۵ ماه حبس محکوم شد. با استناد به ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، شش سال حکم زندان صادرشده در این پرونده قابل اجرا خواهد بود.

ویدا ربانی، محکومیتی دیگر نیز در ارتباط با اعتراض به شلیک سپاه پاسداران به هواپیمای PS752 دارد. جولای ۲۰۲۲ (مرداد ۱۴۰۱)، شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران، این روزنامه‌نگار را از بابت اتهام «توهین به مقدسات»، موضوع ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی، به پنج سال، به اتهام «اجتماع و تبانی به قصد ارتکاب جرم علیه امنیت کشور»، موضوع ماده ۶۱۰ از این قانون، به چهار سال، از بابت اتهام «فعالیت تبلیغی علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به هشت ماه و به اتهام «اخلال در نظم عمومی»، موضوع ماده ۶۱۸ از این قانون، به هشت ماه حبس محکوم کرد.

همچنین دادگاه ویدا ربانی را تا پنج سال از فعالیت حرفه‌ای اعم از فعالیت در شبکه های اجتماعی و فعالیت سیاسی محروم کرد. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، پنج سال از مجموع حکم زندان صادرشده علیه این روزنامه‌نگار قابل اجرا خواهد بود. ویدا ربانی کماکان در بند زنان زندان اوین محبوس است.

۴-۴- نسرین حسنی، روزنامه‌نگار و مدیرمسئول هفته‌نامه سیاحت شرق، روز ۴ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۵ بهمن ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به شعبه دو دادرسی اجرای احکام بجنورد، برای اجرای حکم بازداشت و به زندان این شهر منتقل شد.

این روزنامه‌نگار بجنوردی، روز ۵ نوامبر ۲۰۲۳ (۱۴ آبان ۱۴۰۲)، توسط دادگاه کیفری دو بجنورد به اتهام «تشویش اذهان عمومی از طریق نشر اکاذیب در فضای مجازی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه زندان و به اتهام «حضور در معابر و انظار عمومی بدون حجاب شرعی» موضوع ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی، به یک میلیون تومان جزای نقدی محکوم شده بود.

در بخش دیگری از همین پرونده و همزمان با تداوم حبس نسرين حسنی در زندان، شعبه دو دادگاه تجدیدنظر استان خراسان شمالی، حکم یک سال زندان صادرشده در دادگاه بدوی علیه این روزنامه‌نگار را تایید کرد.

پیش‌تر، شعبه اول دادگاه انقلاب بجنورد به ریاست «حبیب‌الله پی‌رگزی»، نسرين حسنی را به‌صورت غیابی، به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال زندان محکوم شده بود. بر پایه دادنامه صادرشده علیه این روزنامه‌نگار، «انتشار مطالب و تصاویر در فضای مجازی» از مصادیق جرم عنوان شده بود.

۴-۵- ابوبکر توحیدی (میربلوچزهی)، فعال رسانه‌ای و یکی از فیلم‌برداران مسجد مکی زاهدان است. این فعال رسانه‌ای بلوچ، روز ۶ اکتبر ۲۰۲۳ (۱۵ آبان ۱۴۰۲)، توسط نیروهای امنیتی در یکی از ایست و بازرسی‌های داخل شهر زاهدان بازداشت شد.

آقای توحیدی، پس از تحمل ۳۵ روز بازداشت در بازداشتگاه اداره اطلاعات زاهدان به زندان مرکزی این شهر منتقل شد و همزمان با تحمل بازداشت، توسط دادگاه انقلاب زاهدان به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به شش ماه زندان محکوم شد. این فعال رسانه‌ای کماکان در زندان مرکزی زاهدان محبوس است.

۴-۶- کامیار فکور، روزنامه‌نگار حوزه کارگری، ۲۹ آوریل ۲۰۲۳ (۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۲)، در آستانه روز جهانی کارگر بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. او پیش‌تر توسط شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «تبلیغ علیه نظام»، ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به یک سال حبس محکوم شده بود. این حکم نهایتاً در شعبه ۳۶ دادگاه تجدیدنظر استان تهران به هشت ماه حبس تبدیل شد.

آگوست ۲۰۲۳، همزمان با تداوم حبس کامیار فکور در زندان، حکم دو سال حبس تعلیقی که در سال ۲۰۲۱ و به اتهام «نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی»، موضوع ماده ۷۴۶ قانون مجازات اسلامی، علیه این فعال کارگری صادرشده بود نیز به اجرا درآمد. کامیار فکور اکنون در حال تحمل دوران محکومیتش در زندان اوین محبوس است.

۷-۴- مهدی افشارنیک، روزنامه‌نگار اقتصادی، روز چهارشنبه ۳۱ ژانویه ۲۰۲۴ (۱۱ بهمن ۱۴۰۲)، در خانه‌اش در تهران بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. این روزنامه‌نگار طی مدت بازداشت از ملاقات با خانواده و داشتن وکیل محروم بود.

کماکان اطلاعی از اتهامات منتسب‌شده به مهدی افشارنیک در دست نیست و مقام‌های دادسرای زندان اوین، به‌رغم مراجعات متعدد خانواده و وکیل این روزنامه‌نگار به این نهاد قضایی، از پاسخگویی شفاف درباره آخرین وضعیت و دلایل بازداشت او، خودداری می‌کنند.

قوه قضاییه تاکنون دو بار بدون ذکر دلیل بازداشت، اقدام به تایید دستگیری مهدی افشارنیک کرده است. روز گذشته ۱۴ فوریه (۲۵ بهمن)، مسعود ستایشی، سخنگوی قوه قضاییه، در نشست خبری این نهاد، بدون نام بردن از مهدی افشارنیک، ادعای پیشین خبرگزاری قوه قضاییه، میزان، پیرامون بازداشت این روزنامه‌نگار اقتصادی را تکرار کرد: «بازداشت او به طور قطع و یقین هیچ ارتباطی با فعالیت رسانه‌ای وی ندارد. موارد مهمی در پرونده متشکله مطرح است و پرونده در مرحله تحقیقات مقدماتی است.»

مسعود ستایشی، در این نشست خبری توضیحی درباره دلایل بازداشت و اتهامات منتسب‌شده به مهدی افشارنیک نداد. پیش‌تر خبرگزاری قوه قضاییه، میزان، نیز با انتشار خبری کوتاه و بدون نام بردن از مهدی افشارنیک، اعلام کرده بود، بازداشت این روزنامه‌نگار ارتباطی به حرفه روزنامه‌نگاری ندارد. این در حالی است که در بسیاری از پرونده‌های تشکیل شده برای روزنامه‌نگاران، اساساً اشاره مستقیمی به اتهامات مرتبط با حرفه روزنامه‌نگاری نمی‌شود و اتهامات مبهم و در بسیاری از پرونده‌ها فاقد مصادیق مجرمانه است.

۸-۴- روح‌الله نخعی، روزنامه‌نگار، روز ۲۰ فوریه ۲۰۲۴ (۱۱ اسفند ۱۴۰۲)، پس از مراجعه به دادسرای اجرای احکام اوین، برای اجرای حکم حبس بازداشت و به این زندان منتقل شد.

روح‌الله نخعی، یکی از روزنامه‌نگاران بازداشت‌شده در ارتباط با اعتراضات زن، زندگی، آزادی، است. او در این پرونده، توسط شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «اجتماع و تبانی برای اقدام علیه امنیت ملی»، موضوع ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی، به دو سال و به اتهام

«تبلیغ علیه نظام»، موضوع ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی، به هفت ماه حبس محکوم شد. این حکم مدتی بعد مورد تایید شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر استان تهران قرار گرفت. با اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، دو سال از حکم زندان صادرشده علیه این روزنامه‌نگار قابل اجرا است.

۹-۴- نیکان خبازی، مدیر فنی و مسئول استودیوی رسانه فردای اقتصاد، یکی فعالان رسانه‌ای بازداشت‌شده در رویداد توقیف این رسانه است.

روز ۵ فوریه ۲۰۲۴ (۱۶ بهمن ۱۴۰۲)، در رویدادی بی‌سابقه، نیروهای امنیتی با ورود به تحریریه فردای اقتصاد، اقدام به محبوس کردن تمامی اعضای تحریریه و کارکنان این رسانه در ساختمان محل استقرار فردای اقتصاد کردند. ماموران همزمان با توقیف این رسانه، موبایل‌های تمامی روزنامه‌نگاران حاضر در تحریریه را ضبط و مانع از خروج آنها از ساختمان شدند.

این اقدام نامتعارف ماموران امنیتی در محبوس کردن روزنامه‌نگاران در دفتر تحریریه، تا ۱۴ ساعت پس از آغاز این رویداد ادامه یافت. پس از تجمع خانواده‌های روزنامه‌نگاران فردای اقتصاد مقابل ساختمان کیان و رسانه‌ای شدن این رویداد، به مرور شماری از روزنامه‌نگاران آزاد شدند.

با این وجود، تا پایان فوریه و تا زمان تهیه این گزارش، نیکان خبازی کماکان بدون دسترسی به وکیل و محروم از ملاقات با خانواده، در بازداشتگاه آگاهی شاپور محبوس بود.

۱۰-۴- علی تسنیمی، گوینده رادیو فردای اقتصاد، یکی فعالان رسانه‌ای بازداشت‌شده در رویداد توقیف این رسانه است.

روز ۵ فوریه ۲۰۲۴ (۱۶ بهمن ۱۴۰۲)، در رویدادی بی‌سابقه، نیروهای امنیتی با ورود به تحریریه فردای اقتصاد، اقدام به محبوس کردن تمامی اعضای تحریریه و کارکنان این رسانه در

ساختمان محل استقرار فردای اقتصاد کردند. ماموران همزمان با توقیف این رسانه، موبایل‌های تمامی روزنامه‌نگاران حاضر در تحریریه را ضبط و مانع از خروج آنها از ساختمان شدند.

این اقدام نامتعارف ماموران امنیتی در محبوس کردن روزنامه‌نگاران در دفتر تحریریه، تا ۱۴ ساعت پس از آغاز این رویداد ادامه یافت. پس از تجمع خانواده‌های روزنامه‌نگاران فردای اقتصاد مقابل ساختمان کیان و رسانه‌ای شدن این رویداد، به مرور شماری از روزنامه‌نگاران آزاد شدند.

با این وجود، تا پایان فوریه و تا زمان تهیه این گزارش، علی‌تسنیمی کماکان بدون دسترسی به وکیل و محروم از ملاقات با خانواده، در بازداشتگاه آگاهی شاپور محبوس بود.

۵- پانویس

۱- باشگاه روزنامه‌نگاران ایران، هرانا، گُردپا، رسانک، حال‌وش، فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران و کارون، رسانه‌ها و سازمان‌های حقوق بشری فعال در حوزه ثبت و گزارش‌گری موارد نقض حقوق بشر در ایران هستند که گزارشات آنها مورد استناد دفاع از جریان آزاد اطلاعات قرار می‌گیرد.

۲- حال‌وش

۳- گُردپا

۴- حال‌وش

۵- حال‌وش

۶- فرهیختگان

۷- شرق

۸- رسانک

۹- باشگاه روزنامه‌نگاران ایران

۱۰- مشرق‌نیوز

 www.deffi.org

 DeFFI_Iran

 DeFFI_Iran

 DeFFI_Iran

